

Magnus Carlsen opnieuw wereldkampioen, een terugblik

Na 11 spannende partijen heeft Magnus Carlsen zijn uitdager Vishy Anand van zich af kunnen houden. Hij won de match, die in het teken stond van de openingsvoorbereiding, met 6,5 – 4,5.

Viswanathan Anand won na een aantal mooie tornooizeges overtuigend het kandidatentornooi. Daarna liet hij ter voorbereiding van het WK verschillende tornooien aan zich voorbij gaan, ondermeer de Olympiade.

Als nieuwbakken wereldkampioen sinds het WK 2013, kende Carlsen een druk jaar, met een paar zwakkere momenten, maar dan nog steeds goed voor een 2^e of 3^e plaats. Zijn concentratie werd dit jaar alleen wat verstoord door een te grote blootstelling aan de Noorse media, die hem na het WK 2013 tot ikoon hebben verheven. Dit kon ik zelf vaststellen op de Olympiade in Tromsø, waar hij nauwelijks met rust gelaten werd. Desondanks werd hij ook nog eens wereldkampioen in Rapid en Blitz.

Viswanathan Anand verzamelde ter voorbereiding een indrukwekkende lijst van secondanten om zich heen, en leek perfect voorbereid voor het WK. Carlsen daarentegen kwam met één enkele secondant op het toneel. Later zou blijken dat hij er veel meer achter de hand had... zie verder.

Anand haalde tijdens de eerste matchhelft uit met enkele nieuwigheden, speelde erg creatief en verwierf vaak een voordeel, maar beheerste de daarop volgende complicaties doorgaans minder goed dan Magnus Carlsen. Uiteindelijk wist Carlsen in het midden van de match een pluspunt te halen, kende daarna door een sluimerende ziekte enkele moeilijke momenten, maar wist de laatste partij te winnen na onzuiver spel van Anand.

Er vielen ook enkele flinke blunders te noteren, naar mijn smaak iets te vaak en te gretig aangehaald door mindere spelers die de schaaktop graag als afzetpunt gebruiken. Ondanks deze dramatische momenten werd er alles bijeen op een zeer hoog niveau gespeeld, met een verdiende winnaar.

Magnus Carlsen lijdt zoals gezegd aan media-overbelichting, komt daardoor verveeld en nors over en geeft niet graag interviews, en dan nog vooral in het Noors. Daarom speciaal voor SK Moretus, onderstaande vertaling van een nabeschouwing samen met een noors TV-team, allen nog in de overwinningsroes !

Origineel met foto's: http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostafjells/valg_2007_ostafjells/1.12067080 (Vert: Paul Dupont)

Sorry voor de rommel, zegt Magnus Carlsen en ruimt een vuil bord op.

De wereldkampioen heeft de NRK-journalist uitgenodigd in zijn zonovergoten luxe-appartement waar hij tijdens het recente Wereldkampioenschap gewoond, ontspannen en gewerkt heeft. Door ons ongeplande bezoek ziet de kamer eruit zoals hij die 's morgens verlaten heeft. Voor een nieuwsgierige journalist is deze inkijk in Magnus' dagelijkse leven een droom. Waterflessen op de grond, PC kabels op de tafel, maar interessanter: op de tafel een exacte kopie van de schaakset van de WK-kamp tegen Vishwanathan Anand. Overigens dezelfde set als vorig jaar, alleen is de grijns van de paarden bijgewerkt tot een glimlach.

De solide schaakstukken staan schijnbaar lukraak opgesteld, maar wie hem kent weet dat Magnus Carlsen nooit zomaar een schaakstelling opzet. De stelling maakt ons nieuwsgierig.

– Wat was er hier gebeurd? vragen we. En worden meteen op de proef gesteld door 's werelds beste schaker.

– Herkennen jullie de partij dan niet? Vraagt Magnus Carlsen met een duivelse glimlach.

De hotelkamer van 125 m² geeft de indruk van een zomervakantie in een luxe-hotel. De zon schijnt fel door de grote ramen, buiten klotst de Zwarte zee. Onder de enorme TV een Playstation. In de sofa hebben Carlsen en zijn team zo vaak naar «Get Ready to Be Boyzvoiced» gekeken dat de film voorwerp is geworden van inside jokes. Hier is het dat de familie en de helpers gedurende drie weken hun best gedaan hebben om er dagelijks een gewone dag van te maken, ondermeer door 's avonds samen te kaarten. Maar het meest gebruikte speelgoed was niet de flatscreen TV of de basketbal, maar het schaakbord op de eettafel.

– Aan dit bord heb ik vele uren gezeten, zegt Magnus Carlsen.

De kranten noemen het zijn supersuite, waarin Magnus Carlsen zich in luxe wentelt a rato van 2000 € per nacht. Maar misschien is het juist om het een commandocentrale of een moederschap te noemen. Urenlang heeft hij zich hier voorbereid, en het is ook van hieruit dat hij zijn netwerk van schaakhulpers heeft aangestuurd.

– Ik heb vaak aan dit bord gezeten, maar mijn secondanten hebben bijna de klok rond gewerkt, vooral in het zenuwcentrum van Kragerø in Noorwegen: Jon Ludvig Hammer, Laurent Fressinet en Michael Adams. Allen zijn het uitstekende schakers, maar vooral Adams. Die was lang bij de wereld-top 5 en heeft vaak tegen Anand gespeeld, dus hij had een wat bijzonder perspectief. Wat heel nuttig is geweest, zegt Carlsen.

Daarbij heeft Magnus zonet onthuld dat de misschien beste schaker ooit, Garry Kasparov, hem vaak heeft geholpen tijdens deze WK-kamp. Dat betekent hij gezamenlijk 13.000 ratingpunten aan analysecapaciteit tot zijn beschikking had, een formidabel werkvermogen. Maar het had gekkenwerk geweest om deze vijf toegewijde grootmeesters, ieder met hun eigen persoonlijkheid, in een suite in Sochi bijeen te willen zetten. Daarom kreeg enkel trainer Peter Heine Nielsen een ticket naar Rusland, en zelf zat deze Deen hoofdzakelijk in zijn eigen, meer bescheiden hotelkamer.

De wereldkampioen legt zelf uit hoe de samenwerking verliep:

– Peter Heine is de coördinator. Hij beoordeelt het werk van de secondanten en stuurt Chessbase-bestanden naar mij. Het zijn er veel, en het resultaat is steeds dat ik meer weet over de punten die hij als belangrijk had aangeduid. Dus als hij fout inschat wat er al dan niet belangrijk is, dan kan dat van grote betekenis zijn.

– Gebeurde het soms dat er wat fout liep ?

– Ja, hèhè. Een paar keer gebeurde het dat we onderschatten wat er het belangrijkste was, en dat ik daardoor slecht voorbereid was. Zonder dat ik daar teveel op wil ingaan, zegt Carlsen geheimzinnig.

Wereldkampioen Magnus Carlsen had dit keer meer hulp nodig van zijn schaakcollega's dan tijdens de vorige WK-kamp. Maar op de kritische momenten waren niet alleen de secondanten aan het thuisfront belangrijk.

De fotograaf onderbreekt het interview en vraagt aan manager Espen Agdestein om iets te doen aan de hitte. We zweten enorm in deze afgesloten ruimte, het is wel het duurste appartement, maar het nadeel van het uitzicht op de Zwarte zee is dat de zon de hele dag binnen schijnt. Minuten na het openen van de terrasdeur is het alweer behoorlijk koud binnen, door de snijdende wind buiten.

– Dat is het probleem, het wordt hier ofwel te warm ofwel te koud, zegt Carlsen spontaan.

– Is dat ook een factor geweest ?

– Ja, in het begin kregen we de airco niet aan de praat. Het werd te warm om te slapen, zegt Carlsen.

Ziek, koortsig en onder druk van een herrezen Viswanathan Anand, werd deze WK-kamp voor Carlsen een verrassend grote krachtproef. Je kon het zien de laatste dagen– hij was niet in staat te sporten, de lach was ver te zoeken en de antwoorden tijdens de persconferenties waren opvallend kort. Tijdens de achtste partij had hij (*toegelaten, PDU*) medicijnen genomen en zag er erg afwezig uit. Het contrast met de sprankelende Magnus Carlsen van de eerste twee partijen was groot. Wat was eigenlijk de oorzaak?

Het antwoord zegt veel over de focus die nodig is om een schaak-WK te betwisten. Carlsen vertelt dat hij de concentratie wat verloor na de goede start. Anand leek gekraakt te zijn, en Magnus vermoedde dat de kamp niet lang zou duren. Meer was er niet nodig. Anand, een van de beste openingstheoretici ooit sloeg genadeloos toe toen Carlsen onvoldoende was voorbereid.

– Ik werd weer met mijn voeten naar de grond gebracht, zegt Carlsen.

De Indiër kreeg het zelfvertrouwen terug, en na twee sterke Anand-partijen had de Noor plots het initiatief verloren. De zesde partij werd een sleutelmoment.

Weinigen wisten dat Magnus Carlsen op zijn kamer met een groot probleem zat. De wereldkampioen vertelt levendig over de vooravond van de zesde partij. Over hoe hij aan het schaakbord een oplossing zocht voor een van Anand's truukjes van de vorige partij. Hij zet de kritische stelling op, een variant van de Siciliaanse

opening. Tijdens de vorige WK-kamp in Chennai, waar hij zoveel mogelijk zelf wou doen, had hij waarschijnlijk doorgeanalyseerd tot hij de oplossing gevonden had. Maar niet deze keer. De wereldkampioen stuurde iemand om hulp.

– Ik wist dat Jan Nepomniatchi en Vladimir Potkin hier op trainingskamp waren voor een groot toernooi. Dus vroeg ik of ze me konden helpen met die eerder gespeelde Siciliaanse variant. Ze kwamen naar deze kamer, en na een tijdje kwamen ze met een concreet voorstel over een mogelijke reactie. Het grappige was dat deze stelling .....

Carlsen begint de stukken te verzetten in het tempo van een kok die een ui snijdt.

– Deze stelling stond op het bord hier in deze kamer, de dag voor de zesde partij. En precies dezelfde stelling kwam op het bord in de partij de dag erna, glimlacht Magnus Carlsen.

– Wat had je gevonden?

Magnus Carlsen toont allerlei zetten aan het bord en debiteert schaaknoteringen zoals een rapper rijmt. Zijn uitleg is voor de meesten onbegrijpelijk, maar zegt veel over hoe de beste schaker ter wereld met zijn collega's samenwerkt.

– We oordeelden dat het eindspel beter was voor wit, en toen hadden we het verder nauwelijks over of wit zou verdergaan met de lange rokade, dan h4, of hij de pion verder zou opspelen naar h5 en zo de zwarte pion op h6 blokkeren. We dachten ook dat het voordeliger zou zijn van een zwarte pion op a6 te hebben dan op a7 waar hij b6 dekt. We bespraken dit maar twee minuten en besloten snel dat dit beter was voor wit, niets om ons zorgen over te maken. Dus was het wat vreemd om dit de volgende dag op het bord te krijgen, en toen moest ik toch wat tijd gebruiken om uit te vissen waarom in 's hemelsnaam Anand dit toch wilde spelen. Maar het bleek dus dat hij geen goed plan had.

– Je vroeg dus om krisishulp?

– Jazeker, hoewel ik denk dat mijn secondanten en ik ook wel op een oplossing waren gekomen. Maar we wisten dat juist deze twee experts waren in deze opening. Juist daar en toen was die hulp van onschatbare waarde.

Het contrast met de vorige WK-kamp tegen Anand is groot. Toen zorgde Carlsen voor sensatie door zijn onthulling dat hij niet één secondant had meegenomen naar Chennai. Hij had toen enkel hulp van Hammer, Fressinet en de Oekraïner Pavel Eljanov, en alles via Skype. Niemand van hen had veel meer dan 2700 elo, een groot verschil met het superteam van dit jaar!

– De vorige keer stond ik er meer op dat ik alles zelf zou doen. Maar deze keer had ik een veel nauwere samenwerking met mijn secondanten, zegt Magnus Carlsen.

– Waarom dan ?

– Ik voelde aan dat ik met wit wat meer punch nodig had, en dat het met zwart moeilijker zou worden dan de vorige keer. Ik had gewoon wat meer schaakgerichte hulp nodig, zegt hij.

Magnus won de zesde partij, wat de levenslijn bleek te zijn die hem doorheen enkele zware partijen met een sluimerende ziekte in zijn lichaam sleepte. En op zondag won hij dan die elfde partij, die hem opnieuw de wereldtitel opleverde.

Terwijl we ons klaarmaken voor de eindceremonie, wordt de stelling weer opgezet van toen we op Magnus' kamer binnenkwamen. Hij komt nu bekend voor, en ineens schiet het ons te binnen.

– Is dit niet de laatste partij van het WK?

– Ja! Of liever, een variant ervan, zegt Carlsen.

Op het bord spoelt de wereldkampioen even 10-15 zetten terug in de partij. Uiteindelijk herkennen we de stelling van de partij die het WK besliste.

– Heb je dit zitten analyseren, zelfs nu de match is afgelopen ?

– Tja. Ja. We hebben onder andere een lopezet bekeken. Het had waarschijnlijk beter gelopen voor Anand als hij een andere zet gedaan had. Maar dit zijn maar «freestyle-analyses», zonder computer dus, zegt Magnus Carlsen en haalt zijn schouders op.

Tien uur later. Magnus Carlsen heeft zijn beker, heeft thee gedronken met Vladimir Putin en een schaakset in ontvangst genomen gemaakt uit mammoet-ivoor. De persmensen maken zich op om terug te reizen; enkelen zitten er nog in de lobby, waaronder wijzelf.

Op dat moment komt de wereldkampioen glimlachend, gekleed in T-shirt en jeans binnen en bestelt een glas water. Geen sponsorpak meer, de medaille ligt op de kamer, het WK is voorbij. Maar een ding heeft hij wel bij zich: Het WK bord met de stukken.

Carlsen zet zich en speelt partij na partij tegen de kans- en hulpeloze journalisten, ondanks allerlei voorgiften en hulpmiddelen om maar iets van een kans te krijgen. Er gaan verscheidene uren overheen voordat de hoofdpersoon er genoeg van heeft.

De 23-jarige (*24 op 30/11, PDU*) heeft aangekondigd een actieve wereldkampioen te zullen zijn die veel toernooien zal spelen. Het wordt zware arbeid, maar het valt ons niet zwaar dit te geloven.